
POSUDEK
K DIZERTAČNÍ PRÁCI „PRÁVNÍ OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A LIDSKÉHO ZDRAVÍ
PŘED ÚČINKY VYBRANÝCH FYZIKÁLNÍCH FAKTORŮ“

JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M.

Zpracovatelka dizertační práce: Mgr. Lucie Pokorná
Školitel: Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Hluk je neodstranitelnou součástí životního prostředí člověka, protože je důsledkem aktivního a produktivního života lidí. Snaha hluk beze zbytku odstranit (nebo jej totálně plánovat a regulovat) je neslučitelná se samotnou podstatou svobodné společnosti. Že je nadměrný hluk špatný, je zřejmé, a proto také základní normy o hluku u nás už dávno existují. Teď ale jde o něco jiného. Tento zákon nebojuje proti hluku, ale má ambice zařadit hluk mezi společnosti řízení jevy.

Václav Klaus, stanovisko ke sněmovnímu tisku 639 (2004)

Tvrzení, že právní regulace oblasti takových zdrojů ohrožení životního prostředí, potažmo lidského zdraví, jakým je hluk, vibrace či záření, tedy úsek právní regulace, který zvolila autorka dizertační práce za předmět svého zkoumání, vyvolává ať již aktuálně nebo dlouhodobě složitější otázky tvorby či aplikace dotčených právních norem, by bylo bezpochyby přehnané (to se ze zřejmých důvodů netýká oblasti ionizujícího záření, jehož právní regulace nicméně vykazuje ke zbytku zkoumané problematiky významná specifika, a není tak podle názoru autora tohoto posudku s ostatními zkoumanými právními normami bez dalšího srovnatelná).

To ovšem vůbec neznamená, že by se jednalo o oblast z hlediska práva nezajímavou či nedůležitou – jak se snaží naznačit konkrétně ve vztahu k oblasti hluku vnitřně poněkud rozporné stanovisko tehdejšího prezidenta Václava Klause k návrhu zákona o hodnocení a snižování hluku v životním prostředí, z něhož byla použita citace jako mírně provokativní úvod k předkládanému posudku. Naopak, je to např. právě hluk, který je dnes zejména v městském prostředí vnímám jako jeden z nejvíce negativních environmentálních faktorů, a se kterým je spojeno nalézání odpovědí na širší koncepční otázky racionálního, dlouhodobě udržitelného využívání území (z poslední doby viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci 1 As

135/2011-246, ve kterém Nejvyšší správní soud právě na pozadí hlukové zátěže dovedl chybné závěry v řízení pro posouzení vlivů na životní prostředí, kdy v předmětném řízení nebyly zohledněny kumulativní účinky více záměrů realizovaných paralelně v prostředí již zatíženém zvukovým nadlimitem). Ostatně – byť je to dílem náhody – právě vnitrostátní transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí se stala vůbec prvním řízením pro porušení povinnosti ve smyslu současného čl. 258 Smlouvy o fungování EU (dříve čl. 226 Smlouvy o ES) vedeném proti České republice, které dospělo do fáze žaloby, a rovněž, jak autorka správně připomíná (srov. s. 95-96 práce, resp. pozn. pod čarou č. 160), jednou z prvních příležitostí, v rámci které se tehdejší prezident Václav Klaus vymezil vůči unijní regulaci obecně.

Posuzovaná disertační práce nahlíží na oblast vybraných zdrojů ohrožení skutečně komplexně: zabývá se jak úpravou veřejnoprávní (zejm. kapitola 7), tak možnostmi ochrany, které poskytuje soukromé právo (kapitola 8), a to na všech úrovních práva relevantních pro českou právní úpravu, tedy vedle úrovně vnitrostátní též na úrovni práva mezinárodního a unijního (kapitola 5). Ve stručnosti provádí autorka též komparaci s vybranými zahraničními úpravami (kapitola 11). Předmětem autorčina zkoumání není jen platné právo, ale též návrhy *de lege ferenda*, především hodnocení dosud nerealizované právní úpravy, zpracované v podobě věcného návrhu zákona o ochraně veřejného zdraví před hlukem a řízení hluku v komunálním prostředí (zákon o hluku; kapitola 10).

Práce je dobře strukturována jak co do jednotlivých kapitol, tak uvnitř nich samotných. Text je velmi přehledný a prokazuje hlubší vhled autorky do zkoumané problematiky. Disertační práce představuje podle názoru autora posudku skutečně poctivou práci s dostupnými prameny, jak práva jako takového, tak odborné literatury.

Před širší publikací práce, kterou autor posudku jednoznačně doporučuje, se nicméně dává na zvážení vypuštění částí týkajících se ionizujícího záření, které – jak již zmíněno výše – vykazuje co do právní regulace oproti zbytku zkoumané problematiky četná specifika, a nejedná se tak o srovnatelné úpravy.

S ohledem na výše uvedené konstatuji, že práce splňuje standardy kladené na dotčený druh prací a doporučuji ji proto k obhajobě. Doktorandka by se mohla při obhajobě zaměřit na následující otázku:

V práci se správně uvádí, že na unijní úrovni dosud nejsou stanoveny harmonizovaným způsobem imisní hlukové limity (s. 94 a násl.). Jedním z potenciálních (v zásadě původně zamýšlených) výsledků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí je nicméně právě přijetí harmonizované úpravy limitů. Domnívá se autorka, s ohledem na různé aspekty unijního práva (rozdělení kompetencí mezi členské státy a EU, vnitřní trh – hospodářská soutěž, volný pohyb osob apod.), a vzhledem ke konstatování na s. 118 práce, podle kterého „[V] ochraně před vybranými fyzikálními faktory hraje stanovování standardů roli naprosto klíčovou“, že by tyto limity měly být skutečně v budoucnu stanoveny jednotným způsobem, potažmo proč?

V Praze dne 16. června 2013

